

شاکس پاجوه

Research Institute of Shakhes Pajouh

سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE-MS)

مؤلف:

دکتر حسن خویبای

(عضو هیأت علمی دانشکده محیط زیست - دانشگاه تهران)

مهندس امین پاداش

(دانشجوی دکترای برنامه ریزی محیط زیست - دانشگاه تهران)

سرشناسه: هویدی، حسن، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور: سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE-MS) مولفین حسن هویدی، امین پاداش.

شناسه افزوده: پژوهشگاه مهندسی بحران های طبیعی شاخص پژوه

مشخصات نشر: اصفهان: کنکاش، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۸۰ ص:، مصور، جدول، نمودار: ۹/۵×۱۹/۵ س.م.

فروست: مجموعه کتاب های HES: ۱/ پژوهشگاه شاخص پژوه

شابک: ۸۰۰۰۰ ریال: 978-600-136-277-6

وضعیت فهرست نویسی: جا

یادداشت: کتابخانه: ۷۹

موضوع: ایمنی صنعتی - مدیریت

موضوع: بهداشت صنعتی - مدیریت

شناسه افزوده: پاداش، امین، ۱۳۶۱

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ س ۲ ۸۵/۸۹

رده بندی دیویی: ۳۶۳/۱۱

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۹۶۲۲۷

ساخت و ساز
Research Institute of Shakhos Pajouh

چاپ و نشر کنکاش

رصد خانه علم و فناوری شاخص پژوه
National Library and Archives of Iran
Shakhos Pajouh

مجموعه الزامات HSE (بهداشت، ایمنی و محیط زیست)

جلد اول، سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE-MS)

نویسندگان: دکتر حسن هویدی - مهندس امین پاداش

ناشر: انتشارات کنکاش با همکاری پژوهشگاه شاخص پژوه

ناظر علمی: دکتر امیر محمدی

تولید و نظارت بر چاپ: مؤسسه دکتر محمدی

مدیر تولید و چاپ: مهدی رفائی

طرح و گرافیک: وحید سبزواری

قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۳

تعداد صفحه: ۷۶ صفحه

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت دوره ۸ جلدی: ۵۹۰۰۰ تومان

قیمت تک جلد: ۸۰۰۰ تومان

لیتوگرافی: طاهیا

چاپ: یلدا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۶-۲۳۱-۶

فهرست

۷	۱- مقصود و دامنه شمول در راهنمای سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE)
۷	۱-۱- کاربرد سند
۷	۲-۱- دامنه سند
۸	۲- عناصر سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE-MS)
۹	گام اول- رهبری و تعهد
۱۳	گام دوم- خطمشی و اهداف راهبردی
۱۵	گام سوم- سازمان، منابع مستند سازی
۱۶	۱-۳- ساختار سازمان و مسئولیتها
۱۷	۲-۳- نماینده (نماینده) مدیریت
۱۸	۳-۳- منابع
۱۸	۴-۳- شایستگی و صلاحیت
۱۸	۱-۴-۳- کلیات
۱۹	۲-۴-۳- آموزش
۱۹	۵-۳- پیمانکاران
۲۱	۶-۳- ارتباط
۲۳	۳-۷- مستند سازی و کنترل مستندات
۲۳	۱-۷-۳- مستندسازی سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست
۲۴	۲-۷-۳- کنترل مستندات
۲۵	گام چهارم- ارزیابی و مدیریت ریسک
۲۸	۱-۴- تعیین عوامل بالقوه آسیب رسان و تأثیرات آن
۲۸	۲-۴- ارزیابی ریسک
۲۹	۳-۴- ثبت عوامل بالقوه آسیب رسان و تأثیرات آنها
۳۰	۴-۴- اهداف و معیار اجرا
۳۰	۵-۴- اقدامات کاهش ریسک
۳۱	گام پنجم- برنامه ریزی
۳۲	۱-۵- کلیات
۳۲	۲-۵- یکپارچگی سرمایه
۳۳	۳-۵- رویهها و دستورالعملهای کاری
۳۳	۱-۳-۵- توسعه رویه ها
۳۳	۲-۳-۵- صدور دستورالعملهای کاری
۳۴	۴-۵- مدیریت تغییر
۳۵	۵-۵- طرحریزی وضعیت اضطراری و غیر مترقبه
۳۷	گام ششم- استقرار و پایش
۳۸	۱-۶- فعالیتهای و وظایف
۳۸	۲-۶- بازبینی
۳۹	۳-۶- ثبت سوابق
۴۰	۴-۶- عدم انطباق و اقدام اصلاحی
۴۲	۵-۶- گزارش وقایع و رویدادها
۴۲	۶-۶- پیگیری وقایع و رویدادها
۴۳	گام هفتم- ممیزی و بررسی مجدد
۴۴	۱-۷- ممیزی
۴۶	۲-۷- بررسی مجدد
۴۷	چک لیست
۷۶	منابع

مقدمه مولفان

شرکت ها و سازمان های تولید کننده نفت و گاز نیاز به مدیریت کردن همه جانبه حوادث دارند. این مدیریت، حوادث کوچک و کم اهمیت، که در شرکت ها شروع می شوند و به حوادث مهم و پر خطر که به آسیب های جانی و مالی جبران ناپذیر، آفاده می یابد را در بر می گیرد. در خلال دو دهه گذشته سیستم بهداشت، ایمنی و محیط زیست یا به اختصار (HSE-MS) تمامی حوادث را طبقه بندی و تعریف نموده است. پایین آمدن آمار تناوب اتلاف وقت در آسیب ها و همچنین نرخ حوادث ثبت شده در طی همین دوره شاهدی است بر رویکردی موفق در کنترل حوادث در محل هایی که میان حادثه و پی آمدهای آن رابطه نزدیکی وجود دارد.

بر مبنای تجارب بین المللی، کارشناسان و متخصصان واحد مدیریت ریسک و حوادث در انجمن جهانی تولید کنندگان نفت و گاز (OGP) راهکاری را ارائه کرده است که به درمان های گوناگون در کاهش میزان حوادث یاری برسانند. گرچه هر کسی که در مدیریت خطرات مشارکت کرده باشد می تواند راهکار فوق الذکر را به کار ببرد، اما اصول را اساساً مدیریت های سطح بالا هدف خود قرار می دهد، به ویژه کسانی که پیرینه مسئول نداشته باشند. با توجه به تجارب مولفان در زمینه های اجرایی HSE در صنایع بزرگ کشور علی الخصوص صنایع تخصصی نفت، گاز و پتروشیمی، با وجودی که بیش از یک دهه از ابلاغ و استقرار سامانه HSE در کشور می گذرد، اما همچنان احساس نیاز موجه به سامانه مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست احساس می شود، کتاب پیش رو بر اساس چارچوب گزارش شماره ۲۱۰ پیمانهای از سوی انجمن OGP به منظور آشنایی بیشتر و استفاده راحت تر کارشناسان و متخصصان در صنعت و دانشگاه، فراهم گردیده است.

این کتاب جلد نخستین از مجموعه کتاب های HSE می باشد که با هدف معرفی سامانه HSE تدوین گردیده است، هرچند در گردآوری، نگارش و برگردان برخی مباحث در کتاب نهایت دقت رعایت شده است، ولی بدون شک بازخورد خوانندگان و فرهیختگان حوزه HSE می تواند غنای بیشتر کتاب در چاپ های بعدی بیفزاید. سربل امتنان خواهد بود تا نقطه نظرات ارزشمند فرهیختگان از طریق مکاتبه با Hoveidi@ut.ac.ir و Apadash@ut.ac.ir مطرح گردد.

دکتر حسن هویدی
مهندس امین پاداش